

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԽԵԴԻՔ

ԸՆԿԵՐԾԱՐԱԿԱՆԵՐՈՒՄ ՄԻՋԱՀԱԳԻՇԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՐԾԻ

Մ Ե Զ

ԸՆԿԵՐԾԱՐԱԿԱՆԵՐՈՒՄ ՄԻՋԱՀԱԳԻՇԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՐԾԻ մէջ արկին Քարոզ Ձեմքին ներպայցուց հետեւելու որոշութիւնը ոգիսամուլութեան վայրագութիւններուն գտնվ., որ ընդունեցաւ միաբար համախմբեած:

Թթարիկ ընկերվական միջադպային համաժողովը զայրալիօն կը պարագա մռասակի մարտութեան վայրենի կեղեսամր բազարականութիւնը բարունացի և Ֆրանսացաւոց ժամանակական անձինք առաջ ազգէ բրունիւթենաւուր քայլ պարտ կը չէն հումանու պայմանի ըլք մէջ մանալ ռամկավարութեան ու ընկերվարութեան այդ համայնական բշամարդին հանձեկաւ:

Բ. Ա. Խամաժողովը կը դատապարտ առջևական հառագութեան վայրութիւնները Հարաւային Աթրիէլի Գուրեներուն հանձեկաւ:

Ա. Սարբրիկ միջադպային ընկերվական մասնելը, անդամ մէկ է համատական եղբայրական համերաշութեան զայրալիօնը որ բոլոր ժողովունքները պարագին մարտել իրարու . զայրալիօն կը բողոք այս բանութիւններուն, անդամութիւններուն շարունակ զեմորոնք Հայաստանի մէջ գործուցան, երբ աշխարհներու աշխասաւոր դասակրթին ու շաբաթութիւններ կը հրանիք այս օքարարու մեղակցութեանը վրայ զրո կարգ մը դրամատիկական կոստամութիւններ ունեան, կը հրաբու ընկերվական իրարականական միջաները որ անձնաբիթով միջամտուն ինչպատճեն զայրական զարգացման վերաբեր համար համաժողովը կ'ուզգէ իր սերու ու բռնան համարութեան համատական բարեկարգութեանը:

Մեզի հայորեցին թէ Հայ Յեղ. Դաշնակցութեան պատմանը մէկ բարձր գործիններ են որ Հայաստանի վերաբերեալ այս գեղեցիկ հաստաւուց մոցձել ուռած են զիսամելութեան վայրագութեանը գէմ իրադարձութեան որոշութեան մէջ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԽԵԴԻՔ

ԸՆԿԵՐԾԱՐԱԿԱՆ ՄԱՍՆԵԼԻ ՄԻՋԱՀԱԳԻՇԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂ-
ՌՈՎՐԾ Մ Ե Զ

Պ. Արեւ. Քիյեառ. Ներկայացաց ընկերվարական մամուլի միջադպային համաժողովին հոյսկան ինքոյու մասին յիշառակագիր մը, զըր կ'եղրացմէլ առավարելով որ Համաժողովը պահանջն եւրապական պետական բանական կորով կ միջամտութիւնը՝ այդ բնագիրը կ'երենացու և արատապակ լուծելու համար Համաժողովը միջամտի հաւառական բնականեցաւ Պ. Քիյեառի տառաջրիած ու բացութիւնը:

“PRO ARMÉNIA”.

Բարիդի մէջ սկսած է հրատարակութիւ հայկական գատախ նույիրուած Փրանսերէն երկարաթաթերթ մը Pro Arménia (Վասն Հայաստանի) տիտղոսով :

Թթերթին խմբագրական մասնախումբը կը կազմն պ. պ. Քէմենանու Անաթոլ Ֆրանս, ժան Ժոնէս, Ֆրանսի ար Բրէսանսէ, է. ար Ժոնկերթի և Խմբագրապետութիւնը սահնանած է պ. Բիկո Քիյար :

Թթերթին քարտուղարն է պ. ժան Լոնկէ : Անոնք որ բաժանորդ կ'ուզեն գրուիլ պէտք է դիմուն հետեւեալ հասցէին . M. Jean Longuet, 17, Rue Cujas, Paris :

Թթերթին նախարանը հետեւեալ կերպով կ'ուրուագէծ իր ժրագիրը .

«... Ֆրանսացի եւ օտարազգի մեծանուն հրապարակացիրներու ալազանց թեամբը , պիտի երեւան հանենք կատարուած վայրագութիւնները եւ առանց յոգնելու պիտի յիշեցնենք Եւրոպային թէ զանագրերու հետեւանքով իրաւունքներունի Սեն Մարտինացանքներուն կը զարդարու կատարական կատարական գործին զեմք ի զործ զնելու , եւ պարապանութիւններ անոնք զոհերուն ի նըրապան կատարելու :

«Մեր նպաստակը չէ այսակ խաչակրութեան սինին արթնցնել , ոչ ալ օսմանիան հովին վրայ ապրող ցեղերուն կամհնոն պահանուու կրօնքներէն միոյն դէմ ատելութիւնը գրգուել :

«Բայց եթէ մտագիր ենք հրապարակել բոլոր ժողովուրդները զոր Սուլթանը կը զորէ այս բոլոր ժողովուրդներուն զէմ սորոնք իրենց չար անսակն անոր կատարական անանուան անդինքներով , որովհետեւ անոնք անհունապէս աելի մեծ են քան բոլոր միւսները , որովհետեւ այդ ցեղեն համար , որ ամենն ուշիմ . Եւրոպական գաղաքարկրութիւնը իրաւունքու ատակ ցեղերէն մէկն է , կեանքի եւ մահուան միջմահական հարց մը կար որովհետեւ , գործնականապէս , եւրոպական կիրակին գեղեցիկ հայութուած է այդ հրէշութեանց վերջ զնելու եւ այդպէսով ամրող Տաճկամտանի վերանորոգումը պատրաստելու համար » :

«Պրօ Արտուրի առաջին թիւը կը պարունակէ յօպուած մը Ֆրանսի ար Բրէսանսէի , որ պատական հայացինջ գաղաքակմնութեան մասին կը խօսի , եւ որ կ'աւարտի սա Փրանզվ՝ Սուլթանին ու Զարին մէջաները մահաց , Հայիրը ուրիշ բանի վրայ այլ եւս յոյս

չե՞ն կրնար գնել բայց եթէ իրենց իրենց
իրենց կազմակերպութեան ու անհոգնջ
ջանիքը բռուն, եւ համակրութեանիքուն վրայ
ամեն առանց ու արդարաբռեան ու Ցիտա
փոխութեան կուսակեցներն են ամբողջ աշ-
խարհի մէջ”.

«Եոր ճգնածամ մը մօտալու է . մնէն կո-
խուած է ասոր առաջքն անեն թիւին ,
կամ գոնէ մինչեւ վիրջը չըրս հրդիգննե-
րուն նեանձն լլլաւ մեր անձկութիւն ա-
աննաման լի յայսի արագակը . որոյին հետև
հայ ցիցը գարէ կոստրուած է արածե-
խորդիգնուր կենակն ու թիւնմբ մը օ-
տուած է . կարծեն թէ իր հին ժամանակա-
վիրշը իր ասապատանքներն ու իր մեծու-
թիւնը նախասպատիկրած ըլլան Գրիգոր
Լուսու արքի աւ անցակիցին մէջ . Տրցա-
թագուարը զայն պատրուն զագալի բարձ-
րացին սուուած էր , մէնքիրու ու ոտքիրը
կապուած , մերանք զանկանանան զրուած ,
և կոնակը ապի շատաշ կենակով կոտրուած ,
և հօթերորդ օրը Գրիգոր զիս ողջ էր , Այն
ասեն , Տրցան կայան կափել սուուած մէկ
ուորքն , գլւելիքար հրամայելով որ ապ այ-
րին անդ ներքին և զայն բըրքոր ծիծեն .
և հօթեներորդ օրը , Գրիգոր զիս ողջ էր ,
Տրցան անոր սրուագներուն ունիրներն
փայ-
փայի սուու չտանիներուն սերգեան փայ-
տէ կոճկի մէջ . ու Գրիգոր ողջ էր զիս ;
Յուն ատի , երեսը երկնքին պահեցացին , արի-
ւուն ատի , երեսը երկնքին պահեցացին ,
զին նը հիւմանի մասմանի մը մէջ ծոցուած ,
և ապօն ըօրակի իր քացանիսը ու բըրքանի կը
լեցնէին , և անոր զւուին հրամայն միփի-
լու լի ցառն պարկով մը ծածկիցին , և անոր
բոր պատսահեցնի հրամայէ տասասպահներով ,
փորը պատսահեցնի հրամայէ տուուիցիցին . և Գրի-
գոր մի՛ սուոջ էր ;
«Ա պահէւ զարիրու ընթացքին մէջ , միշտ
ապահուանուր ուշ մասաց է . մարդիկը ,

Այսպիսի անձնաւոր եւբոված
զբուած թիրթ մը մեր գամը

ըուն ներկայացնող շատ կարեւոր ու ազգեցիկ
ուժ մը պիտի կազմէ, եւ անոր յաջողութեամ
ու տալիք օգնութին վրայ տարակոյս կարեւի
չէ ունենալ:

Այս թերթը լիւտին հաստատակէ, բայց յօդուածներէ, ամէն մեսակ լու թէր . . . ու ուղիկիռաւթիւններ Տաճկաստանի մէջ անցան խժգութանց մասն ։ Մեր ընթերցուներէն ու բարեկարգութէն ամէն անոնք գր աւելիկութիւննեան, կը ինչպէս դր հազորքին Պ. Բիէտի գիւղաբն (10, Rue Nollet, Paris) :

ԱՐՁՈՒԹԱՆ ԵՒ ՀԱՅ ՄԱՍԻՆԸ

—o o—

Եւ Կոպականի թէրթերը ծանուց յին Ալեքսան
Արքունիանի արձակումը Պալոս լանամէն ուր-
դիքիթ երգե ամսէն Յ վիր ավակուած կը մնար ։
Յ մնարիկանչեւ Քահանասկան գեսապանատան ջանա-
փառան վրայ ։ Դուռը զայն պասու ի մոլոք ։
պայմանով որ իսկոյն տաճկական հողէն գուրս
ելլէ ։

Անոնք որ Արդուեանք ժամէն կը ճանչնան,
անհամար ուրախութիւնով մը սփռի հրատիւն
էր աղասիսնը լուրին իմանալով : Բայց իրենց
ուրախութիւնն չափ մնձ եղած պիտի ըլլայ զըռ
զուանիքը ուր զլացած են անշուշ հայ մա-
մուլիւն մէջ տեսնելով գարշելի զայսրուսա-
թիւններ զոր անարդ ձնորեր սահեցոց յին այդ
սբանիւններ քործիչն էնք այն միջոցներն իսկ
ուր բանտիւնն իսորը կեանիքը վասնովի մէջ , կը
սպասարք ան :

Հիմա վասնըը անցուէ, և լուսթեան պարտըը որ իր բարեկամներուն վրայ կը ճանարանար ցործարի բանասրութիւննեւեւը բազութիւն չունեւա այլեւս ։ Կրնամ ուրեմն երկու բառով բացառութիւնմա այն պատճառներունք Արդուեանի ձերբակալման լուրը շատ մեծ գերազարժեան մը ճեւովը ներկայացուցիչն զինքը ճանչցող հայերուն ինչպէս և իրեն համարկող եւրոպացիներուն Այս բանը կ'ընեմ, ոչ թէ սիրուած ու հիացուած բարեկամնի մը հերոսական կամաց համար, (լուսթեան մէջ